

Yu di Tera, heruitgave 'pareltje'

door Nel Casimiri

Bij uitgeverij In de Knipscheer is het boek 'Yu di Tera, Landskinderen' verschenen van schrijfster Janny de Heer. Het is een heruitgave van het boek 'Landskinderen' dat twaalf jaar eerder bij uitgeverij Conserve verscheen. Dat is allang uitverkocht en Franc Knipscheer vond het erg jammer dat dit 'pareltje' van de Curaçaose literatuur niet meer verkrijgbaar was. De titel paste hij aan op verzoek van de schrijfster zelf, die deze titel ook al graag bij de eerste uitgave had willen gebruiken. Ook de kaft is nieuw met een mooie foto van Carlos Tramm van een klein, Curaçaos kindje erop.

Het boek 'Yu di Tera' bevat drie verhalen die zich in drie verschillende eeuwen afspelen: Rosa in 1816, Maarten in 1789 en Sonja in 1960. Aan de toegevoegde woordenlijst waarin de Papiamentse woorden die in de tekst gebruikt worden, worden vertaald, kun je zien dat het boek in de eerste plaats voor de Nederlandse markt geschreven is, al zal men ook op Curaçao en de andere eilanden genieten van de verhalen. 'Landskinderen van Curaçao' was het debuut van Janny de Heer. In 2008 verscheen 'Hey Buddy de andere voet is voor jezelf', een biografie over Huib Wijnants, die als marineman in de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië onder andere de Japanse bezetting (internering, krijgsgevangenschap, dwangarbeid) meemaakte. In Suriname verrichtte zij uitgebreid historisch onderzoek voor het schrijven van 'Gentleman in slavernij', een roman over een Duitse immigrant in het 19e-eeuwse Suriname, een boek dat in 2013 uitkwam. Janny de Heer heeft als vrouw van een marineman van 1994 tot 1998 op Curaçao gewoond. Om deze nieuwe uitgave van 'Yu di Tera' te promoten is zij deze weken op Curaçao. Zij vertelt hoe ze lid was van de Bon Biniclub, waar ze enthousiast verhalen schreven.

„Zoals bijvoorbeeld over de zittende boom. Sommige van die verhalen waren verzonnen, maar sommige ook echt gebeurd. Verhalen die de moeite waard waren om op te schrijven. De drie verhalen van 'Yu di Tera' zijn verzonnen, maar ik heb geprobeerd de historische achtergrond goed te houden.”

Twaalf jaar geleden kwam 'Landskinderen' uit en de schrijfster heeft toen bij Mensing's Caminada en bij het Maritiem Museum signeersessies en lezingen gehouden.

„Het gebeurt vaker dat een boek niet de aandacht krijgt die het verdient en Franc Knipscheer noemde mijn boek een pareltje van de Caribische literatuur en besloot tot een nieuwe uitgave, vooral ook omdat er op de tweedehands markt nog steeds vraag naar was. Ik wilde van het begin af aan al de titel ‘Yu di Tera’, maar uitgeverij Conserve vond dat voor Nederland geen commerciële titel. Daarom werd het ‘Landskinderen van Curaçao’. Maar het gevolg was dat veel mensen dachten dat het om een kinderboek ging. Ik ben heel blij dat het nu wel de titel heeft die ik van het begin af aan in mijn hoofd had. Ik wilde eigenlijk alleen ‘Yu di Tera’, maar Franc Knipscheer heeft er toch ‘Landskinderen’ aan toegevoegd.”

De Heer heeft voor het boek onderzoek gedaan bij het Centraal Historisch Archief. „Ik heb ook veel gelezen, de boekjes van Anil Ramdas bijvoorbeeld, en veel gesprekken gevoerd met mensen. Je moet openstaan voor de geschiedenis van een land en voor de cultuur als je ergens anders woont. Ik heb later ook cursussen gevolgd bij het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV) in Leiden. Daar ontmoette ik veel mensen met dezelfde interesses. Er werd heel veel over Curaçao en ook over Suriname gesproken.” Het tweede boek van De Heer, ‘Hey Buddy’, is een biografie. Geen fictie dus. „In de Marineclub in Den Helder worden altijd veel verhalen verteld. Ook over de tijd in Oost-Indië. Het zou zonde zijn als al die verhalen verloren zouden gaan. Een van de verhalenvertellers wilde graag dat zijn levensverhaal zou worden opgeschreven, maar hij zei erbij dat hij dat niet zelf kon. Daarom besloot ik zijn verhaal te schrijven. Elke donderdagmiddag kwam hij op zijn fiets naar ons huis en dan vertelde hij. Hij was heel erg blij toen het boek uitkwam.”

In 2009 zijn De Heer en haar man voor het eerst op vakantie geweest in Suriname. „We hebben toen een fietstocht gemaakt en uitgerust in Landhuis Rust en Lust. Een half jaar later was ik in de bibliotheek van Rotterdam en ik vroeg of ze daar mijn boeken hadden. De baliemedewerker zei toen dat hij een mooi verhaal voor me had: de stamboom van de familie Horst, die van Duitsland naar Suriname was gegaan. Ik ben in 2012 voor onderzoek naar Suriname gegaan en de familie Horst woonde dus in landhuis Rust en Lust. Je zou kunnen zeggen dat romantisch gezien Horst mij toen heeft uitgezocht om zijn verhaal te vertellen.”

In 2013 kwam het nieuwe boek Gentleman in slavernij uit. Aan de hand van het verhaal van de Duitse officier Dittrich Horst die zijn weg in Suriname zoekt, eerst als blank-officier, dan als administrateur en directeur op diverse

gouvernementsplantages en ten slotte als eigenaar van zijn eigen plantage 'Lust en Rust', wordt de geschiedenis van het plantageleven rond Paramaribo vlak voor en na de afschaffing van de slavernij beschreven. Dit is dus een historische roman geworden.

De Heer heeft dit boek gepresenteerd in Suriname en op Curaçao in JPF. Brede Kristensen en Ezra de Haan schreven uitgebreide recensies over het boek. Een andere recensent in een krant in Nederland schreef over 'Gentleman in slavernij' dat hij vond dat de vrouwen in het boek veel beter beschreven werden dan de mannen, hoewel de hoofdpersoon een man is. Dat vind ik ook van 'Yu di Tera'. Rosa en Sonja, daar kan ik helemaal in meevoelen, maar met Maarten heb ik veel moeite, zowel wat persoon als wat tijdsbeeld betreft. Als ik de schrijfster vraag welke van de drie verhalen zijzelf het leukst of best vindt, heeft zij moeite met kiezen tussen Rosa en Sonja en geeft ze meteen toe dat het voor haar als vrouw gemakkelijker is zich in te leven in een vrouw. „Die gedrevenheid van Sonja en de kracht van Rosa die nadat ze haar kind gestolen hadden, toch weer haar eigen leven oppakt en haar eigen weg gaat. Maarten is een zwakke verwende figuur.”

De foto die de buitenkant van 'Yu di Tera' siert is een foto die Carlos Tramm meer dan 25 jaar geleden maakte van het dochtertje van de bekende keramiste Norva Sling. Toen De Heer hoorde dat zowel Tramm als Franc Knipscheer vergeten was Norva te vertellen dat deze foto gebruikt zou worden, heeft de schrijfster Norva meteen opgezocht. Bij de presentatie was Norva aanwezig en zij kreeg zowel voor haar als voor haar dochter die in Nederland woont een boek aangeboden. En Carlos Tramm beloofde haar de foto voor haar ook op canvas af te drukken.

Bron: *Antilliaans Dagblad*, maandag 14 september 2015